

Na topografski karti 1:25.000 prikazano razhajanje meje

izmerjena, jo je prevzeti tudi v katastrski občini Podveža. Stara meja v tej katastrski občini naj se črta in s tem na načrtu spremeni oblika in velikost parcele, ki leži ob meji katastrske občine. Gre za parcelo 418/1 k. o. Podveža, ki bi na ta način povečala svojo površino za približno 54 hektarov, kar je navidez veliko, vendar pa je to le 4,3 odstotka površine omenjene parcele, saj je njena v katastru evidentirana površina 1265 hektarov.

Približno lego samega doma na parceli 418/1 v k. o. Podveža bi lahko dobili s prevzemom iz temeljnega topografskega načrta 1:5000, kar pa bi bilo premalo natančno. Dom bo treba zato na novo izmeriti z natančnostjo, ki jo terja merilo katastrskega načrta. Ob tej priložnosti pa bi bilo smotno določiti in izmeriti tudi zemljišče, ki funkcionalno sodi k domu. Potrebno bo za kasnejšo pridobitev lastninske ali kakšne druge stvarne pravice na njem.

ZAPLETI Z ZEMLJO — TUDI V GORAH — SO OD NEKDAJ

OKREŠELJ JE LAST PLANINCEV

ZORAN TRATNIK

Verjetno velika večina Slovencev pozna Okrešelj, ki leži na zgornjem delu Logarske doline. Ne vedo pa, da je Okrešelj s slapom Rinka last planinske organizacije. Že na ustanovnem občnem zboru Savinjske podružnice SPD (20. 8. 1893) so kot eno od prvih nalog načrtovali pridobitev planinske koče na Okrešlju. Tudi o nakupu parcele Okrešelj so začeli razmišljati zelo zgodaj (zapisnik podružničnega odbora 6. 10. 1900). Takratni lastnik Okrešlja je bila ljubljanska škofija, ki je imela sedež teh posestev v Marjingu gradu (Nazarje) oziroma v Gornjem gradu. Oskrbniki teh posestev in tudi ljubljanski škofje v prvih letih delovanja Savinjske podružnice SPD niso bili naklonjeni njenemu narodnობუდნიškemu delovanju in gradnji nove koče na Okrešlju (takrat je na Okrešlju že stala

koča DOEAV). Kljub temu je prvo svojo kočo zgradila Savinjska podružnica že leta 1908, medtem ko so pogajanja za nakup Okrešlja trajala vse do leta 1931, ko je bila podpisana pogodba o nakupu.

Sedanji Frischaufov dom, prenovljen v l. 1988—91

*Zapisnik
o nov. kborovanju
dni 20. avgusta 1893.*

*1. Kmeti govorijo o tretanovi slo-
planini (družina), da se se v kborovanju
pelo senariti, pridruženim. Navedeni me-
jovniki se, da bi se tudi v slo obliki
novika in vabi, stopljani lastniki kmetov
2. Grebena s desničarjem delovanju.
3. Kborovanju potov
4. Novi pot od slapa na Okrešelj
5. Popis potovanja od št. p. d.
6. Spominke kmetov v splošno in v
družini
7. Kmeti se, vidni v družini, kborov
8. Kborovanje, splošno, kborovanje
9. Kmeti se, pravilno, kborov, da niso
10. Kborovanje, na novo, kborov, kborov
11. Kborov, meni, da se kborov, kborov
12. Kborov, meni, da se kborov, kborov
13. Kborov, meni, da se kborov, kborov
14. Kborov, meni, da se kborov, kborov
15. Kborov, meni, da se kborov, kborov
16. Kborov, meni, da se kborov, kborov
17. Kborov, meni, da se kborov, kborov
18. Kborov, meni, da se kborov, kborov
19. Kborov, meni, da se kborov, kborov
20. Kborov, meni, da se kborov, kborov*

Zapisnik ustanovnega občnega zbora Savinjske po-
družnice SPD 20. 8. 1893. V tem zapisniku omenjajo novo,
Kocbekovo pot na Okrešelj in namen pridobitve planinske
koče na Okrešlju

Z razmejitvijo in določanjem parcelne meje Okrešlja je bilo kar nekaj nejasnosti. V arhivu PD Celje hranimo prepis dokumenta iz leta 1855, v katerem je opisana meja med Okrešljem, ki je bil last gornjegrajske graščine (»Der Herrschaft Oberburg«), in kmetom Logarjem (**Klement Robnik**), ki je bil lastnik gornjega dela Logarske doline. Ta popis meje je verjetno služil za razmejitev zakupniških in drugih pravic izrabljanja tega dela doline. V zapisu so opisali mejo: izpod slapa Rinke gre meja na »najvišji vrh Hude dame«, grebena med Matkovim kotom in Logarsko dolino, in po vseh najvišjih vrhovih okrog Okrešlja in naprej do Škarij, nato do doline ter naprej ob vznožju sten do slapa Rinka. Ogled so opravili 25. 8. 1855 **Josef Leopold**, gozdarski uradnik, dva gozdna čuvaja, **Klement Robnik** (»Logar«), mejaš, **Johann Pastirk**, najemnik Okrešlja, **Sebastijan Kreinz**, mejaš, in ena priča.

Zapis kaže precejšnje nepoznavanje imen gorskih vrhov, po katerih poteka meja. Tako je grebenska meja opisana: Hude dame—Hudi prask—Rinka—Pasje sedlo—Mrzla gora—Sedlo (Kamniško sedlo)—Baba—Škarje (Rinka je pravilno Mrzla gora, Pasje sedlo je po tem opisu škrbina nad Turskim žlebom, Mrzla gora je Turska gora, Rinko so opisali kot mejno goro med Kranjsko, Štajersko in Koroško ter kot najvišjo goro na Štajerskem, kar tudi ne drži). Gornjegrajska graščina je takrat dajala Okrešelj v zakup, na Okrešlju je bila že pastirska koča (»Alpen Hüten Okreschel«). Na Okrešelj je vodila pot levo od sten, prek katerih pada slap Rinka.

OKREŠELJ GRE IZ ROK V ROKE

Ta meja (pod slapom, kjer je bil mejaš kmet Logar) je ob nakupu Okrešlja povzročila kar precej sporov in dogovarjanj. Mejo, ki je bila potem opisana v kupoprodajni pogodbi, so spoprazumno določili ob ogledu 12. aprila 1931.

Alojz Žumer, zastopnik uprave škofijskih posestev v Marijingu (Nazarje), **Franc Tiller**, **Milko Hrašovec**, **Jože Požar**, zastopniki Savinjske podružnice SPD, **Klemen Robnik** (vulgo Logar), posestnik (mejaš), in njegov sin **Franc Robnik**. Ta meja je opisana v kupoprodajni pogodbi: poteka »višje brvi proti slapu Savinje«, potem gre na zadnji vrh Planjave ter po grebenih do »najvišjega odrastka Mrzle gore« (nad Škafo). Pri tej razmejitvi so vzeli srednjo mejo med razmejitvijo iz leta 1855 in veljavno katastrsko mejo parcele. Logar se je na to razmejitev pritožil škofu **Rožmanu**, zato so to mejo še popravljali: prvič ob geodetski izmeri za zemljiškoknjižni vpis na Savinjsko podružnico SPD in drugič »zemljiškoknjižni popravek« leta 1938. Danes gre dolinska meja parcele Okrešelj med cestno zanko v Kotu na koncu Logarske doline in slapom Rinka. Velikost parcele je 425 ha 65 a 81 m.²

Pred drugo svetovno vojno je bila torej lastnik Okrešlja Savinjska podružnica SPD. Po prihodu okupatorja leta 1941 je bila z odločbo Komisarja za utrjevanje nemštva lastnina Savinjske podružnice odvzeta in vknjižena na Nemško planinsko društvo — podružnico Celje. Po vojni je bila lastninska pravica nad Okrešljem

Koča DOEAV pred prvo svetovno vojno

Sv. Duh, Logarska dolina dne 22. aprila 1991.

Štev. 1704.

Za Škofje ljubljanske v Ljubljani
dne 29. aprila 1991.

Fotokopija kupne pogodbe za nakup parcele Okrešelj

najprej prenešana na Planinsko društvo Celje »kot pravnemu nasledniku Savinjske podružnice SPD«, potem je bila lastninska pravica prenešana na Fizikulturno zvezo Slovenije in nato na Planinsko zvezo Slovenije, ki je sedanji zemljiškoknjižni lastnik Okrešlja in Frischaufovega doma. Leta 1967 je Jugoslovanska ljudska armada (JLA) odkupila na Okrešlju del zemljišča (29 a 90 m²) in brunarico, ki jo je pozneje razširila. Uporabljala jo je kot letno obmejno stražnico. To je še vedno lastninski tujek na Okrešlju.

Iz zapisa meje v letu 1855 smo videli, da je na Okrešlju že stala pastirska koča, prvo turistično kočo za planince pa je dal postaviti J. Frischauf leta 1875 in je bila last Alpenvereina. Leta 1907 je to kočo, ki je stala na travniku pod sedanjo kočo, odnesel plaz. Savinjska podružnica SPD je to izkoristila in že leta 1908 postavila na mestu sedanjega doma svojo kočo, ki so jo imenovali po J. Frischaufu. V letih 1927—30 so dom prvič obnovili, po drugi vojni so ga v letih 1959 do 1961 ponovno obnovili, sedanjo podoba pa je dom dobil v letih 1988 do 1991. Na parceli Okrešelj stojijo poleg Frischaufovega doma in stražnice ministrstva za

obrambo še brunarica celjske postaje GRS in Orlovo gnezdo pri slapu Rinka, ki ga je PD Celje postavilo leta 1968.

ČIGAV JE ZDAJ KRAJINSKI PARK?

Planino Okrešelj je Savinjska podružnica SPD kupila predvsem z namenom, da jo je proglasila za »Narodni park Okrešelj« in jo zaščitila pred gospodarskimi posegi. Na tej parceli je imela tudi svoj lovski revir. Po prvi svetovni vojni je zasipavanje hudournikov z nanosi gruča grozilo, da uniči planino, zato je takratna oblast zgradila na Okrešlju obrambni nasip, planinci pa so s pogozdovalno akcijo ozelenili Okrešelj. Danes je tu kar lep gozdiček in travnik, ki daje Okrešlju prijeten planinski videz.

Po drugi svetovni vojni so na podlagi Zakona o varstvu kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti iz leta 1948 zavarovali tudi Okrešelj kot del Karavansko-kamniško-savinjskega krajinskega parka. Pozneje je na podlagi novega Zakona o naravni in kulturni dediščini (leta 1981) tudi občina Mozirje z odlokom razglasila Logarsko dolino za krajinski park; s to zakonodajo so urejeni vsi zaščitni ukrepi, ki veljajo tudi za Okrešelj. Občina Mozirje je leta 1992 pooblastila delovno organizacijo »Logarska dolina« za urejanje prostora v Logarski dolini, ki v ta namen pridobiva sredstva s pobiranjem parkirnine in z dotacijo občine. Za vzdrževanje planinskih poti in svojih planinskih postojank skrbi Planinsko društvo Celje iz svojih sredstev in za to ne prejema državnih ali občinskih dotacij.

Okrešelj je planina, prek katere vodijo naravni prehodi iz Logarske doline prek Kamniškega sedla v Kamniško Bistrico, prek Turskega žleba v osrednji greben Grintovcev in prek Savinjskega sedla na Jezersko ter v Belsko Kočo na avstrijsko Koroško. Te prehode so domačini uporabljali še pred razvojem planinstva. Planinsko pot na Kamniško sedlo in pot skozi Turski žleb ter naprej na Skuto je odkril in dal zavarovati J. Frischauf že v prejšnjem stoletju. Te poti je prenovila in vzdrževala Savinjska podružnica SPD, predvsem pa njen načelnik F. Kocbek.

Frischaufov dom, zgrajen l. 1908

Po drugi svetovni vojni je gradilo in vzdrževalo vse gorske poti, ki vodijo iz Okrešlja, Planinsko društvo Celje. Po drugi vojni so zaradi državne meje zgradili novo pot prek grebena Križa. Do lanskega leta je bil tudi Okrešelj vključen v slovensko planinsko transverzalo kot obvezna točka transverzalcov. Žal so leta 1992 Okrešelj izključili iz transverzale — kljub množičnemu

nasprotovanju planincev s te strani Kamniško-Savinjskih Alp.

Planinsko društvo Celje upravlja s parcelo Okrešelj in skrbi za planinske naprave na tem lepem koščku Savinjskih Alp. Upamo, da nam bo uspelo pridobiti nazaj tudi lastništvo, ki nam je bilo po vojni odvzeto.

OSEMDESET LET VLASTA KOPAČA

ČASTEN ČASTNI PREDSEDNIK PZS

TONE ŠKARJA

Rojen je bil 3. junija 1913 v Žireh, po odsluženi vojaščini se je jeseni 1934. leta vpisal na arhitekturo pri profesorju **Jozetu Plečniku** in se očitno dobro obnesel, saj ga je ta štiri leta pozneje povabil — »da bi nekaj lepega skupaj napravila« — za stalnega sodelavca pri risanju načrtov za ljubljanske Žale in nadzoru obrtniških del. Vmes je bil leta 1936 krajši čas zaprt, ker je na Storžiču narisal srp in kladivo. Politika je bila torej druga vzporednica njegovega življenja. Levičar, komunist, član partije, risar in oblikovalec propagandnih izdaj, ilegalne politične literature in letakov, organizator v študentskih društvih in pri političnih akcijah.

ln še tretji tir: »Po vrnitvi iz zapora (1936) sem šel v Kamniško Bistrico. Gazil in ril sem po snegu čez Presedlaj, Čohavnico do Praga in Korošice dva dni. Bili so sončni dnevi, zlezal sem še na vrh Ojstrice in nikjer ni bilo žive duše. V dolino sem se vrnil spet poln zaupanja vase. Tisto zimo sem božične praznike preživel v snegu na Veliki planini. To je bil začetek moje ljubezni in hrepenenja po gorah, ki traja še danes.«

ln tako so levičarski študentje (**Beno Anderwald, Tone Dovjak, Vlasto Kopač, Karel Tarter, Uroš Baš, Bojmir Filipič, Daro Dolar, Cene Malovrh, Cene Paderšič-Batreja, Mirko Novak-Fric** in drugi) ustanovili Akademsko skupino Slovenskega planinskega društva. Tej plezalsko usmerjeni družini in predvsem Vlastu Kopaču je do pričetka vojne oziroma okupacije leta 1941 uspelo uresničiti le nekaj načrtov, ki pa so bili naravnani v zelo jasen cilj: dvigniti nizko raven našega zimskega alpinizma in se usposobiti za plezanje v višjih gorstvih. Severozahodni greben Kočne, grebensko prečenje Brane, jugozahodni greben Planjave, Grintovec z juga in vzhoda, severovzhodna stena Turske gore je le nekaj Kopačevih prvenstvenih tur, ki naj bi bile na koncu kronane s celotnim grebenskim prečenjem Kamniških Alp. Poleti je plezal manj, a ravno poševna poč v gladki zahodni steni Štruce (Kopač-Baš) je bila vredna, da jo je prvo odkrilo arhitektovo oko.

Vlasto Kopač

Leta 1940 so akademci organizirali šestčlansko zimsko odpravo v Durmitor: s smučmi iz Nikšiča skozi Šavnik v Žabljak. Črnogorci so bili navdušeni, saj »odkar svet stoji, pozimi ni bil še nihče na teh vrhovih«, so zatrdili. Prvič v življenju so videli gozdarje, dereze in cepine. Predvojni čas lahko sklenemo z omembo, da je Vlasto Kopač narisal in njegova AS SPD izdala »Razgled z Grintovca« ter da je občasno pisal in risal za PV.

USODNA ŠTIRIDESETA LET

Z italijansko zasedbo Ljubljane leta 1941 se je za Kopača končala doba Plečnikovih Žal in alpinizma; povsem ga je okupiralo delo v grafičnih delavnicah — tehnikah — ilegalne Ljubljane. Ker je bil tako uporaben, delaven in domisel, ga niti v partizane niso pustili. »Delati, dokler te ne aretirajo!« To se je zgodilo takoj po kapitulaciji Italije in nemški zasedbi Ljubljane in od 6. januarja 1944 do konca vojne je bil v koncentracijskem taborišču Dachau. Dachau je pomenil stalno smrtno nevarnost, podhranjenost, bolezn, a tudi čas solidarnosti, čas sodelovanja ilegalne politične organizacije, pričakovanje osvoboditve.

Po vojni je oblast vključila Kopača v gradnjo in obnovo porušenih naselij, sam pa se je kot predsednik PD Ljubljana Matica posebej po-